

LANCKOROŃSCY

LANCKOROŃSCY

Lanckorońscy z Brzezia herbu Zadora, ród wywodzący się z XIV w.; Zbigniew z Brzezia herbu Zadora przybrał nazwisko od dóbr Lanckorona nadanych mu przez króla Władysława Jagiełłę za udział w bitwie pod Grunwaldem. Lanckorońscy

stali się posiadaczami ogromnej fortuny dzięki licznym nadaniom królewskim. W kręgach elity władzy znaleźli się od czasów pierwszych Jagiellonów i utrzymali swoją pozycję przez kilka stuleci.

The Lanckorońskis from Brzezcie, of the Zadora coat of arms, a noble family descended from the 14th century. Zbigniew from Brzezcie, Zadora coat of arms, assumed his surname from the property of Lanckorona conferred upon him by King Władysław Jagiełło. The Lanckoroński family obtained a huge fortune owing to numerous royal bestowals, and joined the ruling elite in the times of the first Jagiellonians, maintaining their position for several centuries thereafter.

La famille Lanckoroński de Brzezcie, des armes Zadora, est une famille qui remonte au XIVe s. Zbigniew de Brzezcie, des armes Zadora adopta ce nom provenant des biens de Lanckorona que le roi Władysław Jagiełło lui offrit. Grâce aux générosités royales, cette branche acquit une immense fortune. Les Lanckoroński firent partie de l'élite depuis les premiers Jagiellon et tinrent leur position plusieurs centaines d'années.

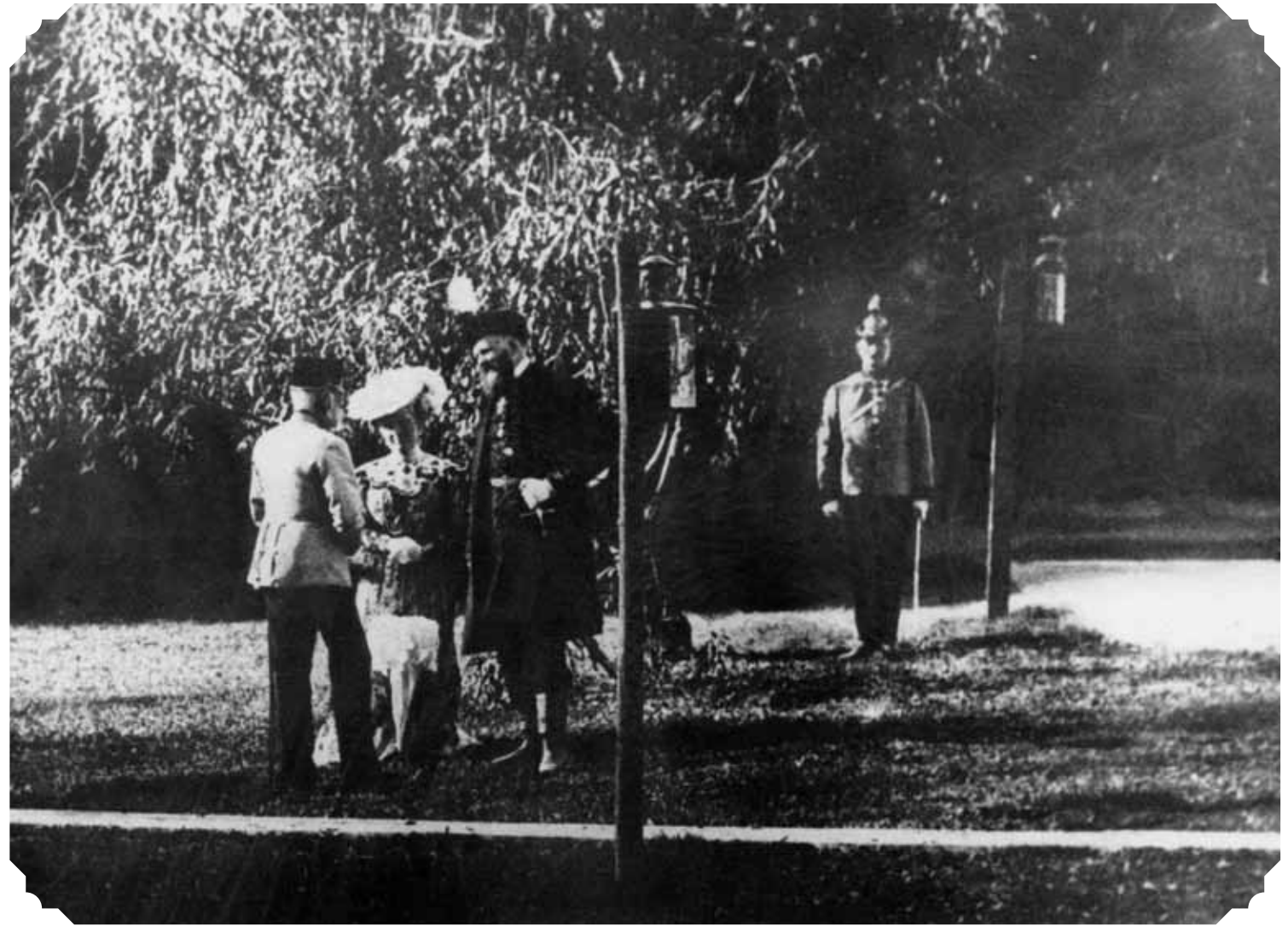
MECENAT KULTURALNY

CULTURAL PATRONAGE / MÉCÉNAT CULTUREL

► Cesarz Franciszek Józef w rozmowie z Karolem Lanckorońskim i jego żoną Małgorzatą podczas manewrów na terenie majątku Komarno-Chłopy, 1903 r.

► Emperor Franz Joseph engaged in conversation with Karol Lanckoroński and his wife Małgorzata during military maneuvers on their estate in Chłopy near Komarno, 1903.

► L'empereur François Joseph discutant avec Karol Lanckoroński et sa femme Małgorzata pendant les manœuvres sur les terres du domaine de Komarno-Chłopy, 1903.

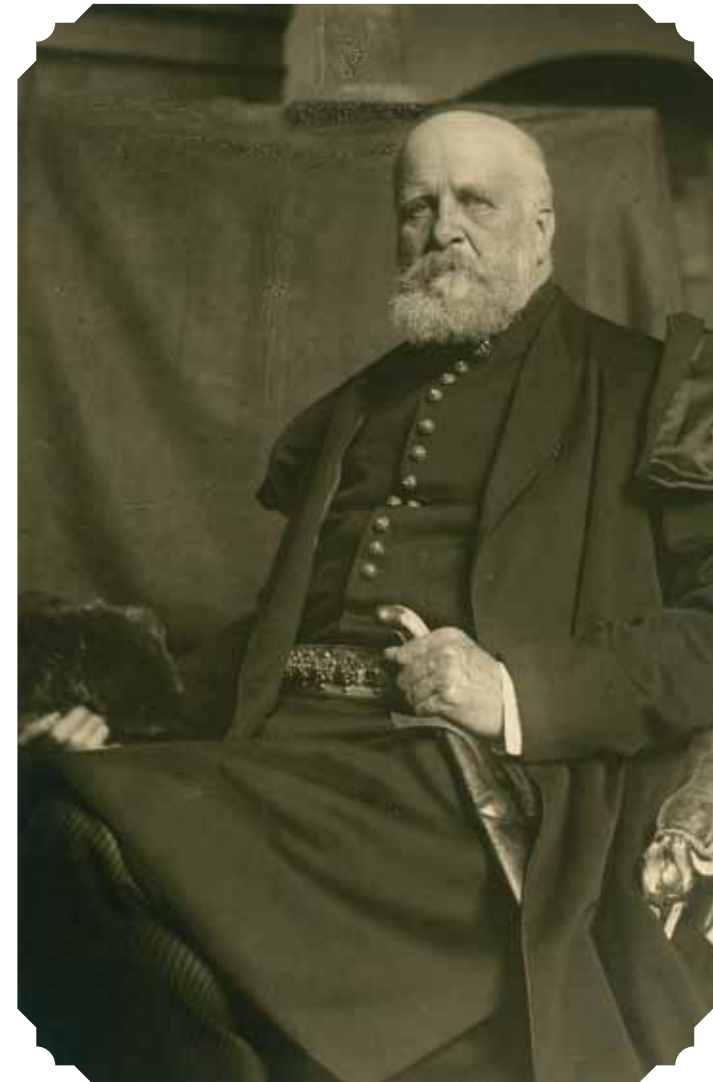
◀ Kartka pocztowa — „z wnętrza cukierni Michalika”
— idea L. Ex Hr. Karola Lanckorońskiego restauracji
polskiego zabytku Wawelu w Krakowie.

◀ Postcard: “The interior of Michalik’s confectionery” —
Idea [of] L. Ex Hr. Karol Lanckoroński to restore the Polish
national treasure of Wawel in Kraków.

◀ Carte postale : « de l’intérieur de la pâtisserie Michalik »,
idée de restauration de Wawel à Cracovie [Idea L. Ex Hr.].

Karol Lanckoroński (1848–1933) — ojciec Karoliny Lanckorońskiej, arystokrata, oddany cesarzowi, obejmował wysokie stanowiska w wielonarodowościowej monarchii Austro-Węgierskiej. Zorganizował nowoczesną służbę konserwatorską na terenie całego państwa. Organizował liczne ekspedycje naukowe, m.in. archeologiczną do Azji Mniejszej. Jeden z najbogatszych ludzi w Galicji, posiadał majątki Rozdół, Komarno, Jagielnica, Wodzisław k. Jędrzejowa oraz grunty i lasy w Frauenwald w Styrii (Austria).

Wspomnienia Alfreda Wysockiego o Karolu Lanckorońskim: „Każdemu kto się z nim zetknął imponował już swym zewnętrznym wyglądem: olbrzymią postawą, żywością ruchów, niezmordowaną energią, żywiołowością temperamentu [...] a przede wszystkim prawie uniwersalnym humanistycznym wykształceniem”. [T. Szydlowski, Karol Lanckoroński. Wspomnienia pośmiertne, 1933]

Karol Lanckoroński (1848–1933) — Karolina Lanckorońska's father. An aristocrat, loyal to the Emperor in Vienna, he occupied high-ranking positions in the multinational Austro-Hungarian Monarchy. He established a modern service for preserving national heritage throughout the empire, and organized numerous scientific expeditions, including an archaeological survey carried out in Asia Minor.

Alfred Wysocki recollected Karol Lanckoroński thus: "Everyone he met was immediately impressed by his outward appearance: by his huge physique, lively gestures, boundless energy, fiery temperament [...] and most of all, by his nearly universal education in the humanities." [Tadeusz Szydlowski, Karol Lanckoroński. Obituaries, 1933]

Karol Lanckoroński (1848–1933) — le père de Karolina Lanckorońska, aristocrate, dévoué à l'empereur, occupa un haut rang dans la monarchie plurinationale austro-hongroise. Il modernisa le service consacré à la conservation des monuments dans tout le pays. Il organisa de nombreuses expéditions scientifiques, parmi lesquelles des expéditions archéologiques en Asie Mineure.

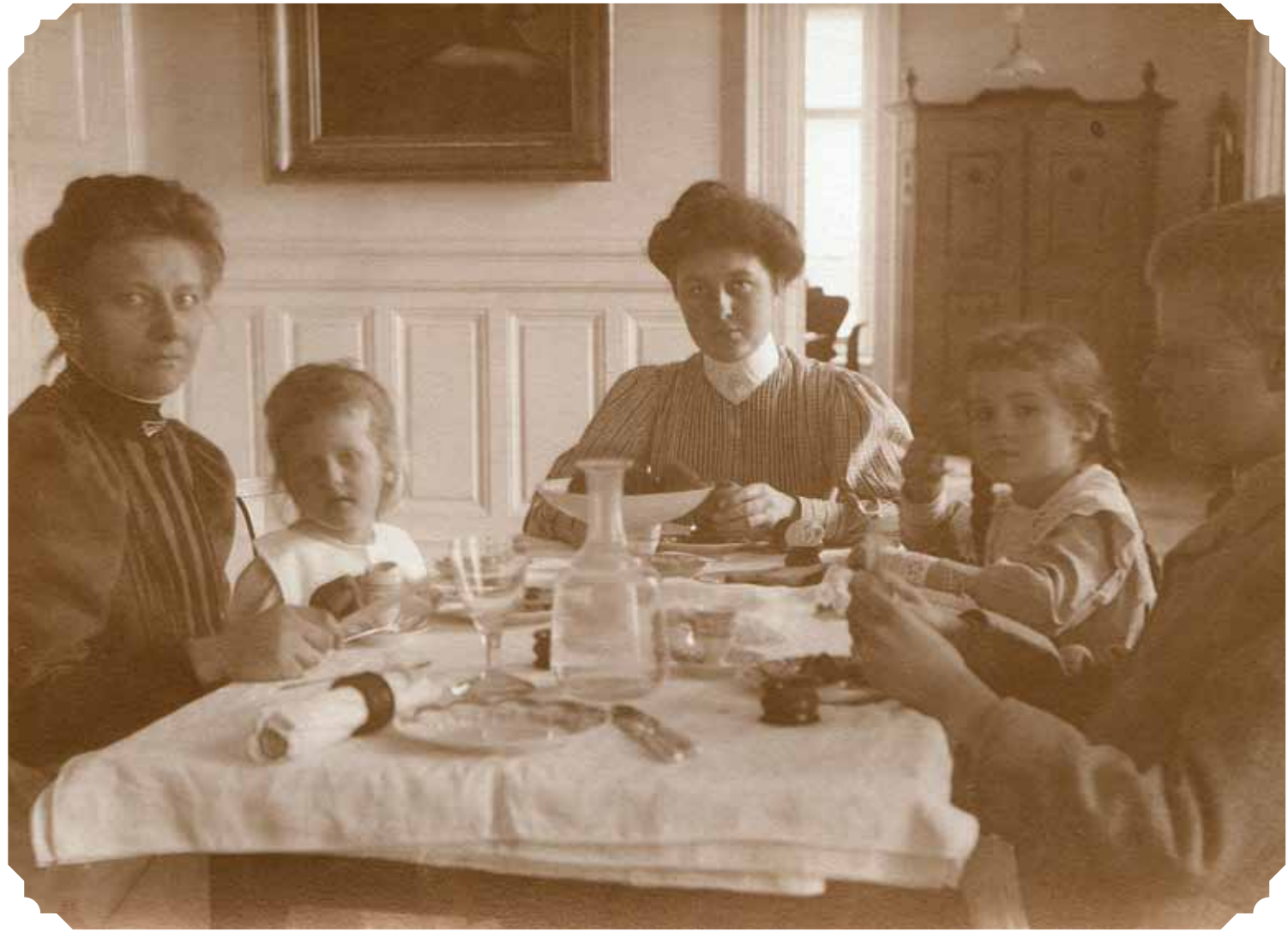
Souvenirs d'Alfred Wysocki à propos de Karol Lanckoroński: « Quiconque le rencontrait était impressionné dès le premier abord par son apparence physique : une posture imposante, des mouvements vifs, une énergie démesurée, un tempérament impétueux [...] et surtout une éducation humaniste pratiquement universelle. » [Tadeusz Szydlowski, Karol Lanckoroński. Souvenirs posthumes, 1933]

- ▶ Rodzina Lanckorońskich przed pałacem w Rozdole.
- ▶ The Lanckoroński family in front of their mansion in Rozdół.
- ▶ La famille Lanckoroński devant le palais de Rozdół.

- ◄ Karol Lanckoroński z córkami Karoliną i Adelajdą.
- ◄ Karol Lanckoroński and his daughters, Karolina and Adelajda.
- ◄ Karol Lanckoroński avec ses filles Karolina et Adelajda.
- Karolina, Adelajda i Antoni Lanckorońscy.
- Karolina, Adelajda and Antoni Lanckoroński.
- Karolina, Adelajda et Antoni Lanckoroński.

Karolina Lanckorońska w czasie lekcji, Rozdół 1908 r.
Karolina Lanckorońska attending a lesson, Rozdół, 1908.
Karolina Lanckorońska pendant un cours, Rozdół 1908.

Rozdół, powóz z małżeństwem Lanckorońskich i synem Antonim.

Rozdół, a carriage with the Lanckorońskis and their son Antoni.

Rozdół, voiture avec les époux Lanckoroński et leur fils Antoni.

„Portret Karola i Małgorzaty Lanckorońskich”, obraz Jacka Malczewskiego. Rodzice Karoliny Lanckorońskiej. Matka Małgorzata von Lichnowsky, pochodziła z pruskiej rodziny arystokratycznej, ojciec Karol, z zamiłowania kolekcjoner, archeolog, historyk sztuki, wybitny znawca renesansu włoskiego. Lanckoroński pozwolił dzieciom decydować samodzielnie o wyborach polityczno-narodowych. Antoni (1893–1965), Karolina i Adelajda (1903–1980) odczuwali największy związek z kulturą i dziejami Polski, która odzyskała niepodległość w 1918 r.

“Portrait of Karol and Małgorzata Lanckoroński” — painting by Jacek Malczewski depicting the parents of Karolina Lanckorońska. Her mother, Małgorzata von Lichnowsky, came from a Prussian aristocratic family, her father, Karol, was a devoted collector, archaeologist, art historian, and a great connoisseur of the Italian Renaissance. Lanckoroński

allowed his children to make their own decisions on political and national issues. Antoni (1893–1965), Karolina, and Adelajda (1903–1980) felt that they were most closely connected with the history and culture of Poland, which regained its independence in 1918.

Peinture de Jacek Malczewski « Portrait de Karol et Małgorzata Lanckoroński », les parents de Karolina Lanckorońska. Sa mère, Małgorzata von Lichnowsky, était issue d’une famille aristocratique prussienne, son père, Karol, était archéologue, historien de l’art, collectionneur passionné et éminent spécialiste de la renaissance italienne. Lanckoroński laissa le libre choix à ses enfants concernant la politique et la nationalité. Antoni (1893–1965), Karolina et Adelajda (1903–1980) ressentirent un lien profond avec la culture et l’histoire de la Pologne, qui recouvra l’indépendance en 1918.

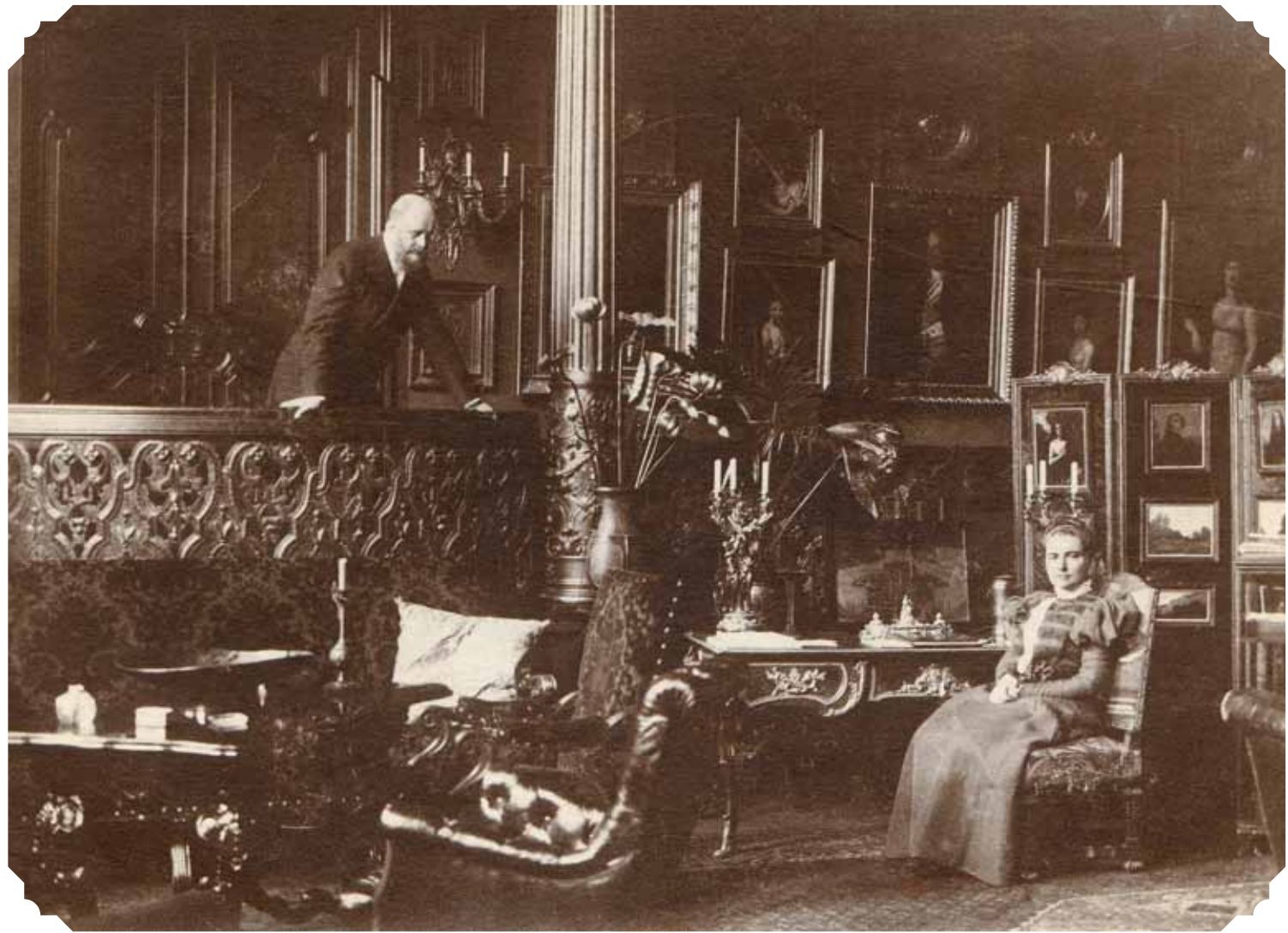
Karol Lanckoroński w pałacu w Rozdole stworzył pracownię malarską dla Jacka Malczewskiego, z którym się zaprzyjaźnił i opiekował. Wojciech Kossak tak opisywał tę przyjaźń: „Nieboszczyk hr. Karol Lanckoroński kochał Jacka jak wszyscy, co go bliżej znali i wszystko mu przebaczał. Nie były to co prawda żadne przestępstwa trudne do wybaczenia, ale dziwactwa. Zawiózł go kiedyś do Rzymu, którego Jacek nie znał. Jacek nie wyszedł z hotelu i nie zobaczywszy nic, literalnie nic, wyjechał twierdząc, że ciekawsze dla niego są gęsi na pierwszej polskiej łączce, którą zobaczy zaraz za Oderbergiem”. [Jacek Malczewski w Azji Mniejszej i Rozdole, opracował Mieczysław Paszkiewicz, Londyn 1972]

W pracowni w Rozdole powstało kilkaset prac artysty (rysunki, obrazy, ilustracje), które były związane z pobytem Malczewskiego w Rozdole i Komarnie. Część z nich to efekt podróży do Azji Mniejszej, na którą zabrał go Karol Lanckoroński.

► Karol i Małgorzata Lanckorońscy w sali ze zbiorami w swym wiedeńskim pałacu.

► Vienna, Karol and Małgorzata in the mansion, the room containing the collection.

► Vienne, Karol et Małgorzata dans la salle du palais contenant les collections.

Karol Lanckoroński in the mansion in Rozdół set up an art studio for Jacek Malczewski, whom he looked after and made friends with. Wojciech Kossak described this friendship in the following way: "The late count Karol Lanckoroński loved Jacek as everyone who knew him closer, and he would forgive him everything. These were not, admittedly, offences which were difficult to forgive, but merely quirks. He took him once to Rome, which Jacek has not seen before. Jacek walked out from the hotel, and not having seen anything, literally anything, he left claiming that the geese on the first Polish meadow which he would see right past Oderberg are more interesting for him." [Jacek Malczewski in Asia Minor and Rozdół, compiled by Mieczysław Paszkiewicz, London 1972]

A few hundred works of the artist (drawings, paintings, illustrations) were created in the art studio in Rozdół, which were connected with Malczewski's stay in Rozdół and Komarno. A part of them was the result of his voyage to Asia Minor, which Karol Lanckoroński took him on.

- ▶ List Jacka Malczewskiego do Karola Lanckorońskiego.
- ▶ Jacek Malczewski's letter to Karol Lanckoroński.
- ▶ Lettre de Jacek Malczewski à Karol Lanckoroński.

Przed

Stanowu pami
Hrabia.

Nie odpowiada mi nie
pan Hrabia - ani nie dozwol
jaci obecnemu przebiegu - mimo
to popieram a listem
mojemu.

Najbardziej to jest w
jaskini i całej materii mojej
rodzime - w jak mozę pracuje
i daje sobie radę - i tak a dnia
na dzień schodzi czas - i bliżej
się niszczy. Inny świat poży
wały i wieść zapowiada - nową
mianą - i nowe nadzieje.

Nie dla wszystkich to prawda
- ale od czasu rezygnacji.

Karol Lanckoroński créa un atelier de peinture dans le palais de Rozdół pour le peintre Jacek Malczewski, avec qui il s'était lié d'amitié et dont il prenait soin. Wojciech Kossak décrivit ainsi cette amitié: « Le défunt comte Karol Lanckoroński aimait Jacek comme tous ceux qui le connaissaient bien et lui pardonnait tout. Cela ne ressemblait en rien à des délits impardonnables, c'était plutôt des excentricités. Un jour, il emmena Jacek à Rome que celui-ci ne connaissait pas. Jacek resta enfermé dans l'hôtel et n'ayant rien vu, quitta Rome affirmant que les oies qu'il croiserait dans le premier champ polonais, aperçu juste après Oderberg étaient plus intéressantes pour lui. » [Jacek Malczewski en Asie mineure et à Rozdół, rédigé par Mieczysław Paszkiewicz, Londres 1972] Plusieurs centaines d'oeuvres de l'artiste virent le jour dans l'atelier de Rózdół (dessins, tableaux, illustrations). Elles sont liées au séjour de Malczewski à Rozdół et à Komarno. Une partie d'entre elles sont inspirées du voyage en Asie mineure où Karol Lanckoroński l'avait emmené.

- ▶ List Jacka Malczewskiego do Karola Lanckorońskiego.
- ▶ Jacek Malczewski's letter to Karol Lanckoroński.
- ▶ Lettre de Jacek Malczewski à Karol Lanckoroński.

Na Woli w Kijcie Charyzmatich
nowa księga. Stronna, po księgiach
stuzij choroby to i niemi kij
młodzieńczej Róży. Biedna matka
i biedna wni tuje razem tak bez
celu porostali i bez opamiętania.

Widzisz mało ludzi ale od-
razem do razem prucier kowci
zrobiamu lub kowci odwiedzy
Otak bitem w pana Klauke. u
pana Sokolowskiego. obydway wdrob.
pochwalanski jedzie za dni parę do
Egiptu na dwa miesiace. Soiski
mniejszy do ciem feljetyony - i konicy
jakas powazny pracz. Kossak wytkawij

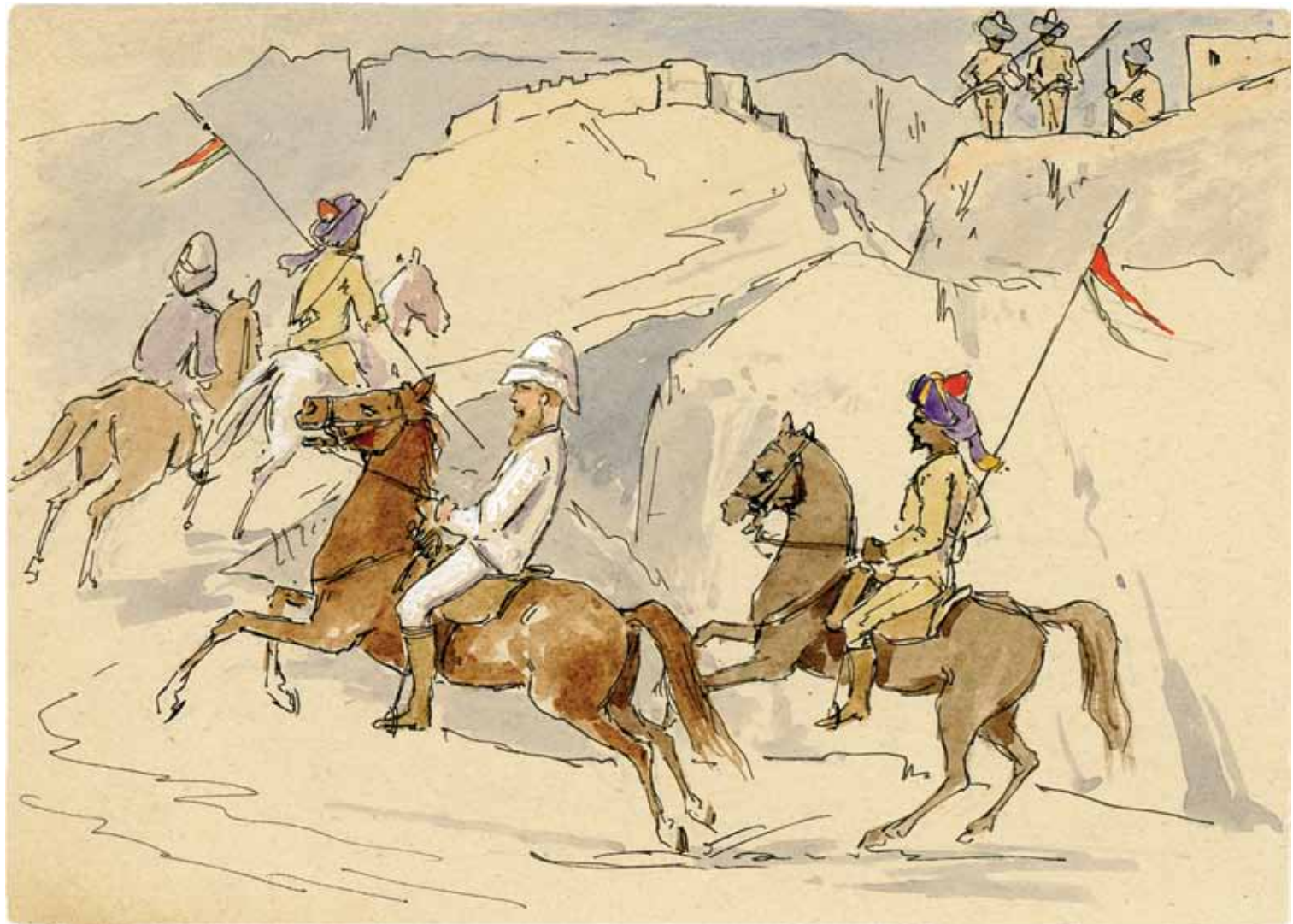
wcale dobry obraz z kimśi wielkimi
którego nie nie wystawiać - ale pewno
zobaczę jakby niegdyś był narodził
z kimśi tego.

W tej chwili dawnie nie byłam
bardzo, więc nie pisałam nic więcej
do Kłosa. Byłaś bardzo zadowolona
z niego. W co jej listownie podziś
lowałam.

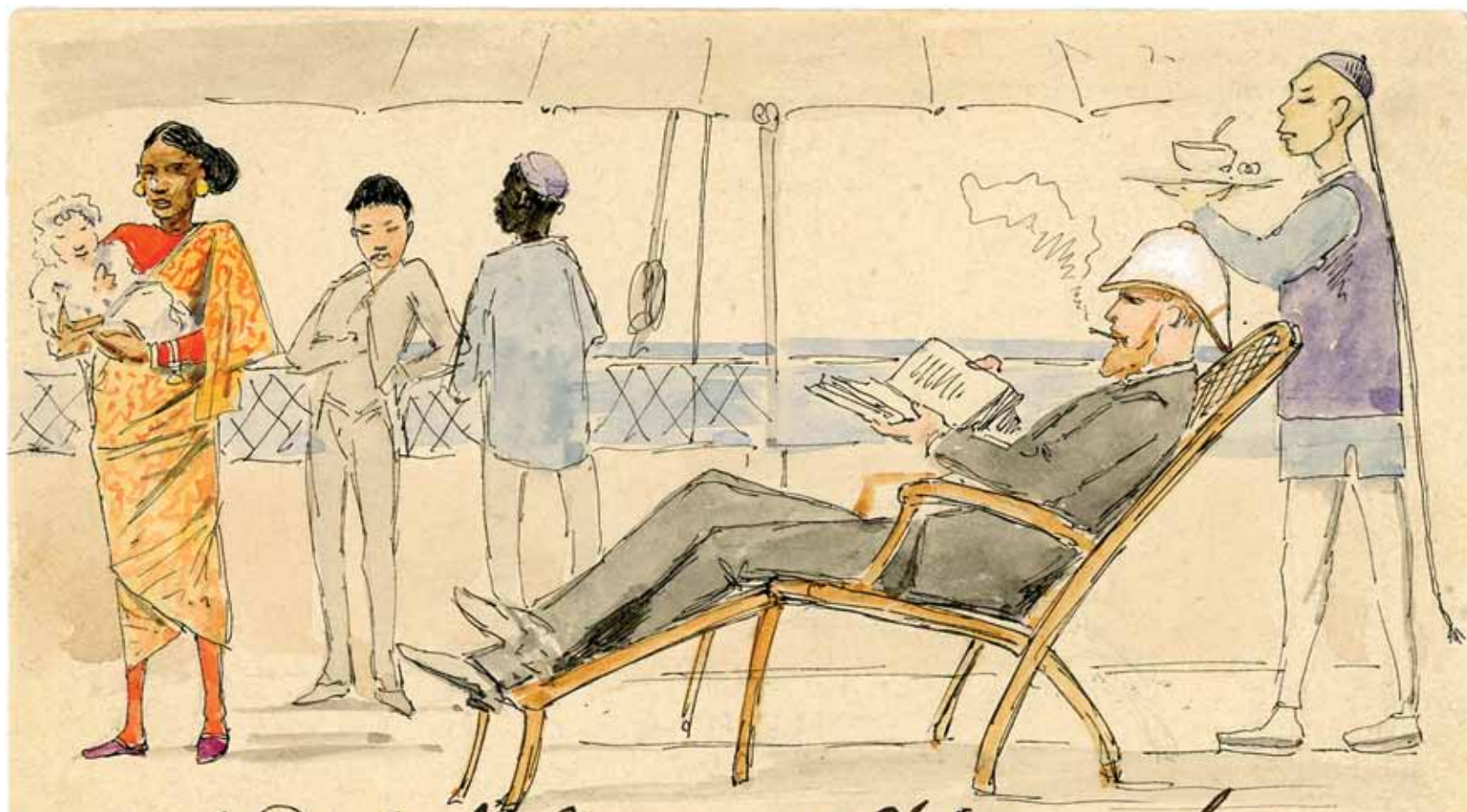
To mnie już wystarczy zapanować
 Irlandii - i Irisham tym panować
 i wstąpić raz i raz i raz i raz
 Kochajcie się

Jachin

- ▶ Kartki z podróży Lanckorońskiego dookoła świata.
- ▶ Postcards from Lanckoroński's trip around the world.
- ▶ Cartes postales du voyage autour du monde de Lanckoroński.

- ▶ Kartki z podróży Lanckorońskiego dookoła świata.
- ▶ Postcards from Lanckoroński's trip around the world.
- ▶ Cartes postales du voyage autour du monde de Lanckoroński.

A bord de l'Ava 21 Dicembre

- ▶ Winieta książki Karola Lanckorońskiego „Na około Ziemi”.
- ▶ Vignette from K. Lanckoroński’s book “Around the World”.
- ▶ Illustration du livre de K. Lanckoroński, « Autour du monde ».

NA OKOŁO ZIEMI

1888—1889.

WRAŻENIA I POGLĄDY.

SAPIAŁ

KAROL HR. LANCKOROŃSKI.

K RYCIAMI W TEKSTY I DWIEMA GEOGRAFICZNYMI TABLICAMI.

W KRAKOWIE.
GEBETHNER I SPÓŁKA.

Z drukarni Władysława Łoźkiewicza w Łowiczu. Drukarnia Wł. J. Wójcika.

1893.

Karol Lanckoroński doceniał rolę fotografii w badaniach dzieł sztuki, dlatego w pałacu w Rozdole zgromadził olbrzymią fototekę.

Karol Lanckoroński highly regarded the role of photography in studying works of art. Therefore he amassed a large collection of photographs in his Rozdół mansion.

Karol Lanckoroński appréciait le rôle de la photographie dans l'étude des oeuvres d'art, c'est pourquoi il rassembla une immense photothèque dans le palais de Rozdół.

- ▶ Karolina i Antoni Lanckorońscy podczas jazdy konnej, Rozdół.
- ▶ Karolina and Antoni Lanckoroński while horse riding, Rozdół.
- ▶ Karolina et Antoni Lanckoroński lors d'une excursion à cheval, Rozdół.

Karolina Lanckorońska (1898–2002) — córka Karola i Małgorzaty von Lichnowsky (1863–1957), studiowała historię sztuki na Uniwersytecie Wiedeńskim pod kierunkiem Maxa Dvořaka i Juliusa von Schlossera. Była dziedziczką (wraz z siostrą Adelajdą) majątku w Komarnie koło Lwowa, kolarzka tamtejszych kościołów. Pierwsza Polka habilitowana na Uniwersytecie im. Jana Kazimierza we Lwowie. Wybitna znawczyni sztuki włoskiego renesansu, zwłaszcza twórczości Michała Anioła.

- ▶ Na rewersie fotografii list Karoliny Lanckorońskiej do ojca o studiowaniu zbiorów fotograficznych.
- ▶ On the back of the photo: Karolina Lanckorońska's letter to her father about studying the photograph collection.
- ▶ Sur le dos de la photographie, une lettre de Karolina Lanckorońska à son père sur l'étude des collections de photographies.

KIII-150 p. 30 282

POST CARD

CARTE POSTALE-POSTKARTE

Rosdół, 29, 7, 1912,

Communication-Mitteilungen-Correspondance

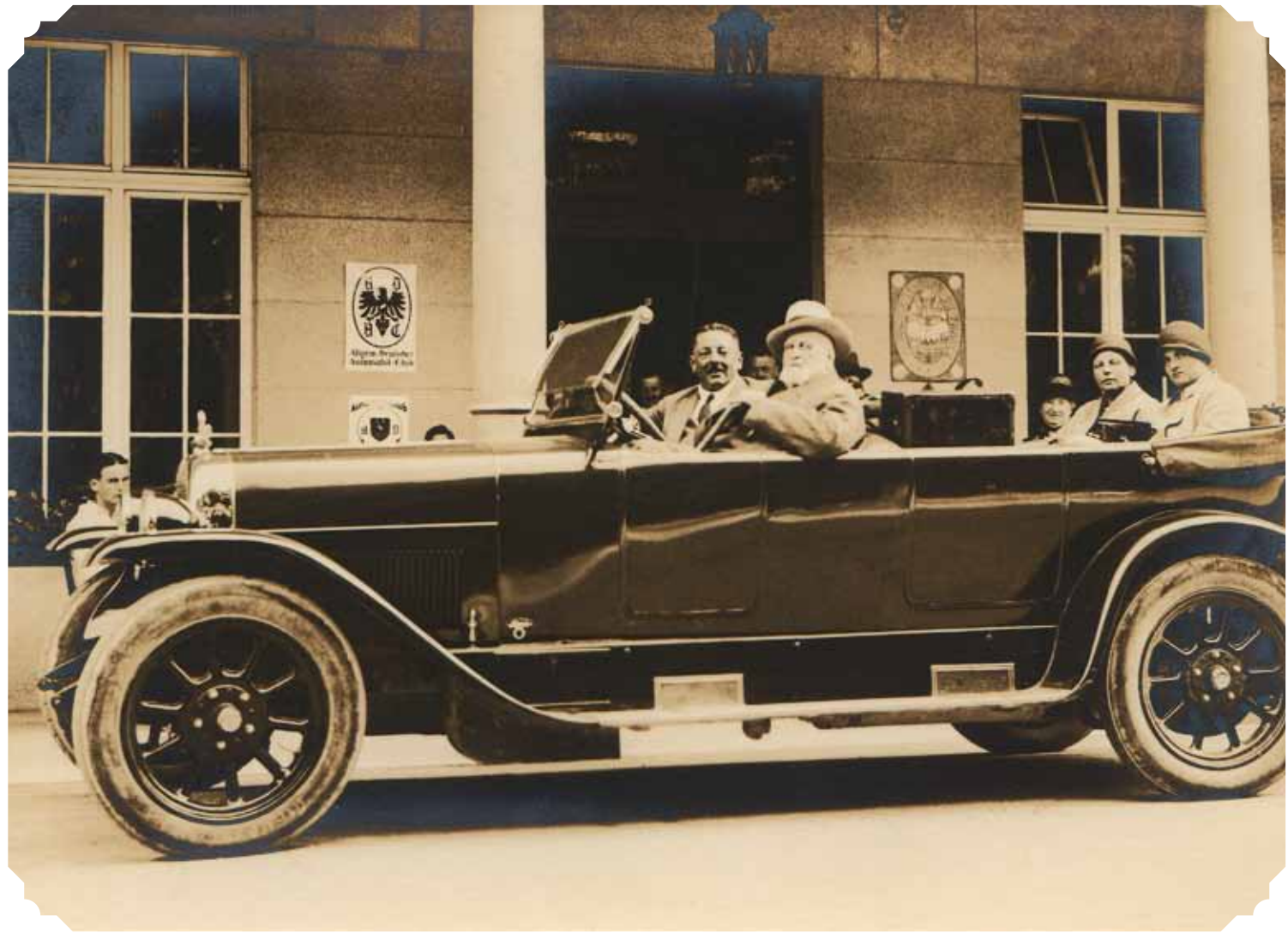
Address-Adresse

Kochany Papo,

Posyłam Panie fotografię naszą przed-
wzorajszą którą zrobiła Zola. - Tutaj
dziś jest bardzo gorąco. Zawsze wyjeżdż-
my do lasu. - Co wieczór oglądamy w foto-
graficznym pokoju włoskie fotografie; naj-
chętniej idziemy do Rundgangu w tych dniach
i oglądamy Norwegię. - Zawsze Panie i Tonie
w jak najlepszą pogodę i ściskam Pa-
nię
Zola

Karolina Lanckorońska (1898–2002) — daughter of Karol and Małgorzata née von Lichnowsky (1863–1957). She studied art history at the University of Vienna under Max Dvořák and Julius von Schlosser. She was the first Polish woman to achieve habilitation at the Jan Kazimierz University in Lvov, and was a prominent authority on the art of the Italian Renaissance.

- ▶ Karol Lanckoroński z córką Karoliną w samochodzie, Rzym 1929 r.
- ▶ Karol Lanckoroński with his daughter Karolina in a car, Rome, 1929.
- ▶ Karol Lanckoroński avec sa fille Karolina en voiture, Rome 1929.

Karolina Lanckorońska (1898–2002) — la fille de Karol et de Małgorzata, née von Lichnowsky (1863–1957), étudia l'histoire de l'art à l'Université de Vienne sous la direction de Max Dvořák et Julius von Schlosser. C'est la première Polonaise, éminente spécialiste de l'art de la renaissance italienne, qui reçut l'habilitation à l'Université Jan Kazimierz de Lvov.

- ▶ Karolina Lanckorońska w domu studentek, Lwów, ok. 1937 r.
- ▶ Karolina Lanckorońska in a female dormitory, Lvov, 1937.
- ▶ Karolina Lanckorońska dans la maison des étudiantes, Lvov, vers 1937.

W pałacach w Wiedniu oraz w Rozdole mieściła się kolekcja dzieł sztuki i galeria obrazów (kilkaset obrazów światowej klasy) oraz cenne archiwum rodowe. Podczas I wojny w Rozdole część wyposażenia została zniszczona przez okoliczną ludność, a pozostałe dzieła sztuki rozgrabione we wrześniu 1939 r. Po II wojnie w pałacu umieszczono sanatorium.

In the Viennese mansions and in Rozdół there was a huge collection of works of art], a painting gallery (several hundred world-class paintings), and a precious family archive. During the first year of World War I a part of the furnishings in Rozdół was destroyed by the local people, and the remaining works of art were pillaged after the outbreak of the Second World War in September 1939. After the Second World War the mansion was turned into a sanatorium.

Dans les palais de Vienne et de Rozdół se trouvait une collection d'oeuvres d'art, une galerie de peintures (des centaines de tableaux de classe mondiale) et de précieuses archives généalogiques. En 1914, pendant la Ire Guerre mondiale, une partie de l'équipement fut détruit par la population voisine de Rozdół, et les oeuvres d'art restantes furent pillées en septembre 1939, après le déclenchement de la IIe Guerre mondiale. Après la guerre, le palais fut transformé en sanatorium.

► Karolina Lanckorońska w mundurze Polskich Sił Zbrojnych. Zwolniona z obozu w 1945 r. dzięki interwencji Carla Burckharda, prezesa PCK. Po opuszczeniu obozu wyjechała do Włoch, gdzie wstąpiła do armii generała Władysława Andersa. Przydzielono ją do wydziału oświaty 2. Korpusu, by organizowała studia dla byłych żołnierzy 2. Korpusu.

► Karolina Lanckorońska in the uniform of the Polish Armed Forces (Polskie Siły Zbrojne). Thanks to the intervention of the President of the International Red Cross, Carl Burckhard, she was released from the camp in 1945. After leaving the camp she went to Italy where she joined the Polish army of General Władysław Anders. She engaged in organizing education for veteran soldiers of the Second Polish Corps.

► Karolina Lanckorońska dans l'uniforme des Forces Armées Polonaises. Elle fut libérée du camp en 1945 grâce à l'intervention du président de la Croix Rouge Internationale, Carl Burckhardt. Après avoir quitté le camp, elle partit en Italie, où elle entra au service de l'armée du général Władysław Anders. Elle s'occupa de l'organisation de la formation pour les anciens soldats du deuxième corps d'armée.

Karolina Lanckorońska była współzałożycielką Polskiego Instytutu Historycznego w Rzymie (wydającego monumentalną serię źródeł „Antemurale” dotyczących historii Polski). Lanckorońska zapraszała naukowców z kraju i przyznawała im stypendia, wynajdując rozmaite fortele, aby ukryć to „przestępstwo” przed komunistycznymi władzami PRL, strzegącymi żelaznej kurtyny.

Karolina Lanckorońska was a co-founder of the Polish Historical Institute in Rome. She would invite Polish scholars to the Institute and give them scholarships, cleverly concealing this “crime” from the communist authorities of the People’s Republic of Poland who strove to maintain the Iron Curtain.

Karolina Lanckorońska était la co-fondatrice de l’Institut Polonais d’Histoire à Rome. Elle invitait des scientifiques polonais et leur attribuait des bourses, trouvant des stratagèmes variés pour dissimuler ce « crime » devant les pouvoirs communistes de la République Populaire de Pologne, qui surveillait le « rideau de fer ».

Studia II Korpusu — zakończenie pobytu w Rzymie 1947 r.
Education of soldiers from the Second Polish Corps — end of their stay in Rome, 1947.
Formation des soldats du 2e corps d'armée — couronnée par un séjour à Rome en 1947.

W 1967 r. Karolina Lanckorońska i jej brat Antoni utworzyli w Szwajcarii Fundusz im. Karola Lanckorońskiego, następnie przekształcony w Fundację Lanckorońskich z Brzezia. Zabezpieczenie finansowe stanowiły środki uzyskane z korzystnej sprzedaży lasów w majątkach rodowych w Austrii.

Fundacja wspierała instytucje emigracyjne (m.in. Polski Instytut Historyczny w Rzymie, Bibliotekę Polską w Paryżu, Instytut Sikorskiego w Londynie) oraz polskie biblioteki uniwersyteckie. Udzielała licznych stypendiów naukowcom z kraju na pobyty badawcze w Rzymie, Wiedniu, Londynie, Paryżu. Odbywało się to niemal w formule konspiracyjnej, ze względu na obawy przed represjami władz komunistycznych wobec stypendystów.

With her brother Antoni, she established a fund in 1967 named after their father, Karol Lanckoroński, in Switzerland, which later turned into the Lanckoroński Foundation. They provided the foundation with financial security by profitably selling forests in their family estates in Austria.

The foundation supported emigrant institutions, i.a., the Polish Historical Institute in Rome, the Polish Library in Paris, the

Sikorski Institute in London, and Polish academic libraries. She gave numerous scholarships to scientists and scholars from Poland for research visits to Rome, Vienna, London, and Paris. This essentially took the form of a conspiracy, because of her fear that the scholarship holders could suffer repressions from the communist authorities.

Avec son frère Antoni, elle fonda en 1967 en Suisse le Fonds Karol Lanckoroński, transformé plus tard en Fondation Lanckoroński de Brzezie. Une garantie financière fut constituée grâce à la vente avantageuse de forêts qui faisaient partie des biens de la famille en Autriche.

La fondation soutenait les institutions d'émigration, avec entre autres, l'Institut Polonais d'Histoire à Rome, la Bibliothèque Polonaise à Paris, L'Institut Sikorski à Londres ainsi que les bibliothèques universitaires polonaises. Elle attribuait de nombreuses bourses aux scientifiques polonais pour des séjours consacrés aux recherches à Rome, à Vienne, à Londres et à Paris. Ces entreprises prenaient la forme d'une conspiration étant donné les craintes de répression de la part des pouvoirs communistes contre les boursiers.

- ▶ Karolina Lanckorońska z bratem w Wenecji po II wojnie.
- ▶ Karolina Lanckoroński and her brother in Venice after the Second World War.
- ▶ Karolina Lanckorońska avec son frère à Venise après la IIe Guerre mondiale.

Przez cały okres powojenny obejmowała pomocą charytatywną rodaków na emigracji i w kraju. Szczególnie w 1981 r., gdy ogłoszono stan wojenny, kupowała leki i inne produkty i wysyłała je profesorom i studentom Uniwersytetu Jagiellońskiego. A po 1989 r. wspierała Polaków w archidiecezji lwowskiej obrządku łacińskiego.

During the whole post-war period she brought help to Poles both abroad and in the country; especially in 1981, when Martial Law was declared. She bought and sent packages with

medicine and other products to students and professors of the Jagiellonian University. After 1989 she aided Poles in the Roman Catholic Archdiocese of Lviv.

Pendant toute la période d'après guerre, elle assura une aide aux citoyens polonais vivant en Pologne ou en exil. En 1981, au moment où l'état de guerre fut déclaré, elle acheta et envoya aux professeur et aux étudiants de l'université jagiellone de Cracovie des colis avec des provisions et des médicaments. Après 1989, elle soutint les Polonais dans l'archidiocèse de rite latin de Lvov.

- ▶ Karolina Lanckorońska z Józefem Purchlą przed Instytutem Sikorskiego; Londyn, 1987 r.
- ▶ Karolina Lanckorońska with Józef Purchla in front of the Sikorski Institute, London, 1987.
- ▶ Karolina Lanckorońska avec Józef Purchla devant l'Institut Sikorski, Londres, 1987.

Od 1989 Fundacja wspierała akcje konserwacji zabytków w Polsce.

From 1989 the Foundation supported campaigns for the preservation of historical monuments in Poland.

Depuis 1989, la fondation soutient les entreprises de conservation des monuments en Pologne.

- ▶ Karolina Lanckorońska i Kazimierz Wierzyński, Londyn, lata 60. XX w.
- ▶ Karolina Lanckorońska and Kazimierz Wierzyński, London, 1960s.
- ▶ Karolina Lanckorońska et Kazimierz Wierzyński, Londres, dans les années 1960.

Zbiory w pałacu Lanckorońskich zostały w czasie II wojny zarekwirowane przez gestapo, z czasem stały się prywatną własnością Adolfa Hitlera. Ukryte w kopalni koło Salzburga, miały być zniszczone w razie przegrania wojny przez Niemcy (uratował je podoficer austriacki, który nie wykonał rozkazu). Przejęte przez Amerykanów wróciły do rąk właścicieli, a następnie przez niemal pół wieku były przechowywane w jednym ze szwajcarskich banków. To co ocalało Karolina Lanckorońska ofiarowała w 1994 r. Polsce.

Zamek Królewski na Wawelu otrzymał 84 obrazy gotyckie i renesansowe, w tym 79 włoskich, namiot turecki z przełomu XVII/XVIII w., cztery obrazy i 228 rysunków Jacka Malczewskiego oraz 69 listów tego artysty do Karola Lanckorońskiego, numizmaty, grafiki i pamiątki rodzinne (w sumie 553 muzealia). Wśród kilkudziesięciu obiektów, które zyskał Zamek Królewski w Warszawie, znajdują się dwa obrazy Rembrandta z kolekcji króla Stanisława Augusta.

The art collection in the Lanckorońskis' mansion was confiscated by the Gestapo and over time became the private property of Adolf Hitler. Hidden in a mine near Salzburg, they were to be destroyed in the event of Germany's defeat (an Austrian officer disobeyed the order and salvaged them). The collection was taken over by the Americans, and was returned to its owners hand. It was then stored in a Swiss bank for nearly half a century. In 1994 Karolina Lanckorońska presented the remaining works of art to Poland.

The Wawel Royal Castle in Kraków received 84 Gothic and Renaissance paintings, including 79 Italian ones, a Turkish tent from the 17th/18th century, 4 paintings and 228 drawings by Jacek Malczewski, 69 letters of this artist to Karol Lanckoroński, antique coins and medals, graphics and family heirloom (a total of 553 museum items). Among dozens of items which the Royal Castle in Warsaw gained one may find two paintings of Rembrandt from the collection of King Stanisław August.

La collection du palais de la famille Lanckoroński fut réquisitionnée par la gestapo pendant la IIe Guerre mondiale, pour passer progressivement aux mains d'Adolf Hitler en tant que propriété privé. Dissimulée dans une mine aux environs de Salzburg, elle devait être détruite dans le cas où les Allemands perdraient la guerre (c'est un sous-officier autrichien qui la sauva, en s'opposant aux ordres). Interceptée par les Américains, la collection retourna aux mains de ses propriétaires, puis fut conservée pendant presque un demi siècle dans une banque en Suisse. En 1994, Karolina Lanckorońska fit don à la Pologne des pièces qui purent être épargnées.

Le Château royal de Wawel reçut 84 tableaux de la Renaissance et gothiques, dont 79 italiens, une tente ottomane datant du XVII-XVIIIe siècle, quatre tableaux et 228 dessins de Jacek Malczewski ainsi que 69 lettres de l'artiste adressées à Karol Lanckoroński, des pièces de numismatique, des gravures et des souvenirs de famille (en tout 553 pièces). Parmi les dizaines de pièces acquises par le Château royal à Varsovie, on compte deux peintures de Rembrandt appartenant à la collection du roi Stanislas-Auguste.

- ▶ Uroczystość wręczenia Karolinie Lanckorońskiej tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, 1990 r.
- ▶ Ceremony of awarding an honorary doctorate of the University of Wrocław (Uniwersytet Wrocławski) to Karolina Lanckorońska, Wrocław, 1990.
- ▶ Cérémonie de remise du titre de docteur honoris causa à Karolina Lanckorońska à l'Université de Wrocław, Wrocław, 1990.

► Uroczystość wręczenia Karolinie Lanckorońskiej
przez Jana Pawła II Komandorii Orderu św. Grzegorza
Wielkiego z Gwiazdą, Watykan, 1998 r.

► Commander Order of St. Gregory with Star, 1998
(photograph with John Paul II).

► Dame Commandeur de l'Ordre de Saint-Grégoire-le-
Grand, 1998 (fot. avec Jean Paul II).

SOLIDARYZM SPOŁECZNY

SOCIAL SOLIDARITY / LE SOLIDARISME SOCIAL

Karol Lackoroński dbał o Polaków mieszkających w Wiedniu, był fundatorem kościoła i przytułku. Dał siedzibę na szpital dla polskich żołnierzy „Faniteum” podczas I wojny światowej.

Karol Lanckoroński cared after the Poles who lived in Vienna, for instance, by founding a church and an almshouse. During the First World War he allowed his premises to serve as a hospital for Polish soldiers called “Faniteum”.

Karol Lackoroński prenait soin des Polonais vivant à Vienne, il y fonda une église et un refuge pour les pauvres. Pendant la Ire Guerre mondiale, il créa l’hôpital « Faniteum » pour les soldats polonais.

- ▶ Karolina Lanckorońska w stroju pielęgniarki w „Faniteum” — w wiedeńskim szpitalu, ok. 1914 r.
- ▶ Karolina Lanckoroński in the “Faniteum” hospital for Polish soldiers in Vienna, ca. 1914.
- ▶ Karolina Lanckorońska à l’hôpital pour les soldats polonais « Faniteum », Vienne, vers 1914.

Wspomnienia Alfreda Wysockiego: „Legionistów otaczał szczególną opieką i sprowadzał do nich na własny koszt najlepszych specjalistów wiedeńskich. [...] kształcił synów chłopskich ze swych posiadłości w Galicji wschodniej [...]”. [T. Szydlowski, Karol Lanckoroński. Wspomnienia pośmiertne, 1933]

Alfred Wysocki's recollections: “The soldiers from the Polish Legions received special care, and he would get them the best Viennese specialists at his own expense. [...] He educated the sons of peasants from his estates in Eastern Galicia [...]”. [Tadeusz Szydlowski, Karol Lanckoroński. Obituaries, 1933]

Souvenirs d'Alfred Wysocki: « Il entourait les légionnaires de soins particuliers et faisait venir à ses frais pour les soigner, les meilleurs spécialistes viennois. [...] il payait l'éducation des fils des paysans vivant sur ses propriétés de la Galicie de l'Est [...]. » [Tadeusz Szydlowski, Karol Lanckoroński. Souvenirs posthumes, 1933]

► „Faniteum”, 1916 r., Karolina Lanckorońska
w stroju pielęgniarke z ojcem.

► Faniteum, 1916, Karolina Lanckorońska in
a nurse uniform with her father.

► « Faniteum », 1916, Karolina Lanckorońska
en habit d’infirmière avec son père.

Karolina Lanckorońska po wybuchu II wojny światowej przedostała się z sowieckiej strefy okupacyjnej do Krakowa, gdzie podjęła działalność w Polskim Czerwonym Krzyżu, a następnie w Radzie Głównej Opiekuńczej. Obowiązki te łączyła ze służbą (od stycznia 1940 r.) w Związku Walki Zbrojnej-Armii Krajowej.

After the outbreak of the war, Karolina Lanckorońska made it from the Soviet occupation zone to Kraków, where she became active in the Polish Red Cross and then in the Central Welfare Council. From January, 1940 she combined charity work for the organizations with military service in the Union of Armed Struggle of the Home Army.

Après le déclenchement de la guerre, Karolina Lanckorońska se fraya un passage à travers les terres occupées par les soviétiques jusqu'à Cracovie où elle s'engagea dans la Croix Rouge polonaise, puis au sein du Conseil économique et social. En outre, elle prit son service (à partir de janvier 1940) dans l'Association de lutte armée de l'Armée de l'Intérieur.

- ▶ Rozdół, poświęcenie przedszkola ufundowanego przez Karolinę Lanckorońską, ok. 1929 r.
- ▶ Rozdół, consecration of a nursery school funded by Karolina Lanckorońska, ca. 1929.
- ▶ Rozdół, bénédiction de l'école maternelle fondée par Karolina Lanckorońska, vers 1929.

„...zaczęłam starać się być pożyteczna w legalnej pracy charytatywnej. Zwróciłam się do Polskiego Czerwonego Krzyża, gdzie po dłuższym czasie zostałam dopuszczona do pracy bez stałego przydziału. Na razie, na własną prośbę, rozpoczęłam rejestrację osób wywiezionych z zaboru sowieckiego w głąb Rosji. Tłumy gromadziły się co rano przed moim biurem. Były to duże grupy ludzi, rodziny oficerów znajdujących się w Kozielsku i w Starobielsku, którzy wówczas dawali jeszcze znać o sobie, oraz rodziny wywiezionych...” [K. Lanckorońska, Wspomnienia wojenne]

“... I started to try and do something useful in official charity work. I had turned to the Polish Red Cross, where after a longer period of time I was allowed to work without a permanent allocation. For the time being, on my own initiative, I began preparing the record of the people deported from the Soviet Union deep into Russian territory. Every morning crowds gathered in

front of my office. These were large groups of people, families of officers who were in Kozelsk and Starobilsck and back then had still kept in touch with them as well as the families of the deported people...” [K. Lanckoroński, War memoirs]

« ... J'ai commencé à essayer de me rendre utile avec un emploi légal dans une oeuvre de charité. Je me suis tournée vers la Croix-Rouge où j'ai été admise après une longue période d'attente sans recevoir d'affectation régulière. Pour le moment, suite à ma propre proposition, j'ai entamé l'enregistrement des personnes transportées des terres annexées par les soviétiques vers les fins fonds de la Russie. Des foules de gens se sont rassemblées tous les matins devant mon bureau. Il s'agissait de groupes de personnes nombreuses, des familles d'officiers se trouvant à Kozielsk et à Starobielsk, qui donnaient encore des nouvelles alors, ou des familles expropriées... » [K. Lanckorońska, Souvenirs de guerre...]

- ▶ W czasie niemieckiej okupacji ziem polskich Karolina Lanckorońska działała na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża.
- ▶ During the German occupation of Polish territories, Karolina Lanckorońska worked for the Polish Red Cross.
- ▶ Pendant l'occupation des territoires polonais par les allemands, Karolina Lanckorońska s'engagea dans la Croix Rouge.

„Akcja więzienna” — Karolina Lanckorońska zainicjowała opiekę nad więźniami, dostarczając im żywność i leki w GG (1941 r.) pod egidą RGO. Zakładała komitety opieki nad więźniami, które udzieliły pomocy 27 tysiącom więźniów.

“Charity for Prisoners Campaign” — Lanckorońska initiated campaigns to help prisoners by providing them with food and medicine. She was a founder of aid committees which assisted 27,000 prisoners.

« Action prison » — Lanckorońska prit l’initiative de soigner les prisonniers en leur fournissant de la nourriture et des médicaments. Elle fonda des comités de soin pour les prisonniers, qui assistèrent 27 000 polonais en captivité.

► Pracownicy Rady Głównej Opiekuńczej (RGO), pierwsza z lewej Karolina Lanckorońska, w centrum Adam Ronikier; lata 40. XX w.

► The employees of a Polish charity organization (the Central Welfare Council, RGO) which helped the people who lived on Polish territories occupied by the Germans. First from the left, Karolina Lanckorońska; in the centre, the director of the organization, Adam Ronikier, 1940s.

► Les travailleurs bénévoles du Conseil économique et social (RGO) aidant la population sur les terres polonaises occupées par les Allemands. Karolina Lanckorońska est la première en partant de la gauche, au centre, le directeur de l’organisation Adam Ronikier, dans les années 1940.

REPRESJE

REPRESSIONS / RÉPRESSION

Karolina Lanckorońska została aresztowana 12 maja 1942 r. na polecenie szefa stanisławowskiego gestapo Hansa Krügera, który podczas przesłuchań wykazał jej, że jest sprawcą mordu na 25 profesorach uczelni lwowskich. Lanckorońska była więziona we Lwowie i Berlinie, a następnie w styczniu 1943 r. osadzona w obozie koncentracyjnym Ravensbrück.

Karolina Lanckorońska was arrested on May 12, 1942 on the orders Hans Krüger, the Chief of the Gestapo in Stanislau. During the interrogation he revealed to her that he had murdered 25 professors from the universities of Lvov. She was kept in Lvov and Berlin, and then transferred to Ravensbrück concentration camp in January, 1943.

Karolina Lanckorońska fut arrêtée le 12 mai 1942 sur l'ordre du chef de la gestapo de Stanisławów, Hans Krüger, qui lui révéla pendant les interrogatoires qu'il avait assassiné 25 professeurs de l'Université de Lvov. Elle fut tout d'abord emprisonnée à Lvov et à Berlin, puis placée au camp de concentration de Ravensbrück en janvier 1943.

- ▶ Opaska Karoliny Lanckorońskiej z numerem, jaki otrzymała w obozie koncentracyjnym w Ravensbrück.
- ▶ Karolina Lanckorońska's armband with the number she was given at Ravensbrück concentration camp.
- ▶ Brassard de Karolina Lanckorońska avec le numéro qui lui fut attribué au camp de concentration de Ravensbrück.

16076

- ▶ List Heinricha Himmlera, Reichsführera SS i szefa niemieckiej policji do Carla Burckharda, prezesa PCK, w sprawie uwolnienia z obozu koncentracyjnego Karoliny Lanckorońskiej.
- ▶ Heinrich Himmler's letter to Carl Burckhardt concerning Karolina Lanckorońska's case.
- ▶ Lettre de Heinrich Himmler à Carl Burckhardt au sujet de Karolina Lanckorońska.

Der Reichsführer-44

mit
Chef der Deutschen Polizei
im Reichswissenschaftlichen Amt

G. IV D. 2 - 5485/42 -

Seite 52 II, Nr. 21. 7. 1942
Tages-Nachricht 8

Sehr verehrter Herr Professor!

Ich bestätige den Empfang Ihres Schreibens vom 1.6.42.
Ich habe sofort eine genaue Überprüfung des Falles
der polnischen Gräfin Dr. Karoline L e n a k o r o n a
angewandt.

Aus den mir nun vorliegenden Berichten ersieht ich,
dass der Gräfin Lenakorona, die in Folge der Beziehung aus
dem früheren sowjetrussischen Innenministerium in das Ge-
neralministerium kam, von den deutschen Stellen zunächst
ein sehr großes Vertrauen entgegengebracht worden war. Es
wurde ihr z.B. die Leitung des polnischen Hilfskomitees
in Danzig übertragen und damit ein Einfluss auf die
übrigen Komitees in Galizien eingeräumt.

Leider enttäuschte sie die Erwartungen einer zu-
mindest loyalen Tätigkeit. So erklärte sie ganz offen, dass
sie sich als Nationalpolin mit der jetzigen Lösung nicht
finden könne. Für sie existiere noch ein polnischer Staat.

Wie wäre, dass die Polen Feinde Deutschlands seien
und bekennen sich auch offen als Feinde Deutschlands.

Soll nach der Aufnahme ihrer Tätigkeit in den Hilfs-
komitees war unter der ihrer Betreuung unterstehenden Po-
len ein ganz erheblicher Einflussgewinn zu Ungunsten
Deutschlands festzustellen.

In einer weiteren Forderung vorzubringen, war es über-
haupt, die Gräfin Lenakorona zunächst in Schutzhaft zu
nehmen.

Ihre würde diese Angelegenheit selbstverständlich im
angehalten, kann jedoch zurzeit leider eine Aufhebung
der angeordneten Maßnahmen bis zum Abschluss der Ermitt-
lungen nicht anordnen.

Ich darf Sie aber bitten überlegt zu sein, dass in
diesem Falle, wie in allen weiteren Fällen, nur so weit
vorgegangen wird, wie es im Interesse einer befriedigen-
den Lösung der Verhältnisse in Galizien notwendig ist.

Ich würde mich freuen, von Ihnen, sehr verehrter
Herr Professor, gelegentlich wieder zu hören.

Mit den besten Wünschen für Ihre weitere Tätigkeit
verbleibe ich

Ihr

H. Himmler
F. Himmler

